

пфу

Пенсійний Всеобуч

№14

липень
2024 року

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ
В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК НА ВИРОБНИЦТВІ: ХТО МОЖЕ РОЗРАХОВУВАТИ НА СТРАХОВІ ВИПЛАТИ

Статтею 1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначено, що страхові виплати з відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, здійснюються особам, які є застрахованими в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, у разі настання страхового випадку (нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання).

Відповідно до статті 29 Закону України від 23.09.1999 № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, підлягають особи:

- які працюють на умовах трудового договору (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання, зокрема, які є резидентами «Дія.City», у тому

числі в іноземних дипломатичних і консульських установах, інших представництвах нерезидентів або у фізичних осіб;

- обрані на виборні посади в органах державної влади, місцевого самоврядування та в інших органах;
- фізичні особи – підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах;
- здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти, залучені до будь-яких робіт під час, перед або після занять, під час занять, коли вони набувають професійних навичок, у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;
- діти до 18 років або до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ними 23 років, які народилися з інвалідністю внаслідок заподіяння шкоди зародку через травмування жінки на виробництві або її професійного захворювання під час вагітності.

Члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах, можуть добровільно застрахуватися від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності.

ВИДИ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ ВНАСЛІДОК НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ АБО ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ

Законом України від 23.09.1999 № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» передбачено такі види страхових виплат внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання:

- допомога по тимчасовій непрацездатності – виплачується у розмірі 100 % середньої заробітної плати (перші 17 днів за рахунок коштів страхувальника, з 18 дня – за рахунок коштів соціального страхування);
- одноразова допомога в разі стійкої втрати професійної працездатності – призначається на підставі висновку МСЕК, розмір визначається в залежності від ступеня втрати професійної працездатності із розрахунку 7 мінімальних заробітних плат*, встановлених законом на день настання права на страхову виплату;
- щомісячні страхові виплати – встановлюються відповідно до ступеня втрати професійної працездатності виходячи із середньомісячної заробітної плати потерпілого перед настанням страхового випадку. Мінімальний розмір призначеної щомісячної виплати потерпілому в перерахунку на 100% втрати працездатності не може бути меншим мінімальної заробітної плати*. Максимальний розмір – не повинен перевищувати чотири мінімальні заробітні плати*;
- виплати у разі тимчасового переведення на легшу, нижчеоплачувану роботу – за потерпілим зберігається його середньомісячна заробітна плата на строк, визначений ЛКК або МСЕК (перші 14 днів доплата здійснюється за рахунок коштів страхувальника, починаючи з 15 дня – за рахунок коштів соціального страхування);
- щомісячні страхові виплати потерпілому, який проходить професійне навчання або перекваліфікацію (якщо з часу встановлення ступеня втрати професійної працездатності минуло не більше одного року) в розмірі середньомісячної заробітної плати протягом строку, визначеного для професійного навчання чи перекваліфікації;
- щомісячні виплати дитині, яка народилася з інвалідністю, внаслідок

травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності; здійснюються до досягнення дитиною 18 років, або до закінчення навчання, але не більш як до досягнення 23 років. До 18 років виплати здійснюються у розмірі державної допомоги дітям з інвалідністю, після 18 років – у розмірі середньомісячної заробітної плати, що склалася на території області (міста) проживання таких осіб, але не менше від середньомісячної заробітної плати в країні на день набуття права на виплату;

- компенсація потерпілому та особі, яка його супроводжує, вартості проїзду до місця лікування та/або реабілітації і у зворотному напрямку;

- страхові виплати непрацездатним членам сім'ї у разі смерті потерпілого:

- одноразова допомога сім'ї (у розмірі 40 розмірів мінімальної заробітної плати* на день настання права на страхову виплату);

- одноразова виплата кожній особі, яка була на утриманні потерпілого або мала на це право (у розмірі 8 розмірів мінімальної заробітної плати*);

- щомісячні страхові виплати (визначаються із середньомісячної заробітної плати потерпілого; сума виплат кожній особі, яка має на них право, визначається шляхом ділення частини заробітної плати потерпілого, що припадає на цих осіб, на їх кількість, при цьому частка заробітної плати, що припадала на потерпілого, з розрахунку виключається);

- виплати на поховання та пов'язані з цим ритуальні послуги (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1468 та постанови правління Пенсійного фонду України від 30.08.2023 № 34-1).

Довідково:

*3 1 квітня 2024 року розмір мінімальної заробітної плати – 8000 грн.

Що є підставою для призначення застрахованій особі допомоги по тимчасовій непрацездатності?

Відповідно до частини першої статті 23 Закону України від 23.09.99 № 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі – Закон № 1105) передбачено, що підставою для призначення застрахованій особі допомоги по тимчасовій непрацездатності є сформований на основі

(Продовження на 3-й стор.)

(Продовження. Початок на 2-й стор.)

медичного висновку про тимчасову непрацездатність, листок непрацездатності.

Згідно з частиною другою статті 15 Закону № 1105 допомога по тимчасовій непрацездатності у випадках, зазначених у пунктах 1 і 7 частини першої цієї статті, виплачується уповноваженим органом управління застрахованим особам з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності або до встановлення медико-соціальною експертною комісією (далі – МСЕК) інвалідності (встановлення іншої групи, підтвердження раніше встановленої групи інвалідності), незалежно від звільнення, припинення підприємницької або іншої діяльності застрахованої особи в період втрати працездатності, у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Пунктом 2 розділу II Порядку організації експертизи тимчасової втрати працездатності, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 09.04.2008 № 189, визначено, що у разі наявності в пацієнта стійкого чи необоротного характеру захворювання, а також у разі безперервної тимчасової непрацездатності, що засвідчена медичними висновками, не пізніше ніж через 120 днів (а у випадках, коли випадок тимчасової непрацездатності переривався, то не пізніше, ніж через 156 днів) із дня її настання чи у зв'язку з одним і тим самим захворюванням, лікуючий лікар суб'єкта господарювання ініціює питання перед ЛКК щодо направлення хворого на МСЕК шляхом заповнення форми первинної облікової документації № 088/0 "Направлення на медико-соціально-експертну комісію (МСЕК)" відповідно до вимог Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 088/0 "Направлення на медико-соціально-експертну комісію (МСЕК)", затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 28.04.2012 за № 695/21008.

Чи включаються при обчисленні середньої заробітної плати для розрахунку страхових виплат день встановлення МСЕК інвалідності та день огляду МСЕК?

Відповідно до пункту 8 Положення про

порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317, датою встановлення інвалідності вважається день надходження документів до МСЕК.

Оскільки, відповідно до норми частини другої статті 15 Закону № 1105, допомога по тимчасовій непрацездатності надається за період тимчасової непрацездатності до встановлення МСЕК інвалідності, то допомога за день встановлення інвалідності та за день огляду МСЕК не надається.

Згідно із пунктами 2 та 3 розділу II Порядку видачі (формування) листків непрацездатності в Електронному реєстрі листків непрацездатності, затвердженого наказом Міністерства здоров'я України від 17.06.2021 № 1234, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.07.2021 за № 890/36512, листок непрацездатності формується в Електронному реєстрі листків непрацездатності на підставі інформації про медичний висновок (медичні висновки) у разі ідентифікації пацієнта як застрахованої особи в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Дати відкриття та закриття листка непрацездатності відповідають датам початку строку дії та закінчення строку дії медичного висновку, на підставі якого сформований цей листок непрацездатності.

Нормою пункту 3 Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266, визначено, що середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок та/або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального страхування, на кількість календарних днів зайнятості (відповідно до видів страхування – період перебування у трудових відносинах, виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами, проходження служби,

(Продовження на 4-й стор.)

(Продовження. Початок на 3-й стор.)

провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, зокрема тимчасової непрацездатності.

Враховуючи викладене, оскільки в

розрахунковому періоді не враховується період тимчасової непрацездатності, то день встановлення МСЕК інвалідності та день огляду МСЕК не включатимуться при обчисленні у майбутньому середньої заробітної плати для розрахунку страхових виплат, оскільки ці дні віднесено до тимчасової непрацездатності, що підтверджується відповідним листком непрацездатності.

МЕХАНІЗМ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ПОТЕРПІЛИМ ВНАСЛІДОК НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ АБО ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ

Згідно із постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2023 № 438 “Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують” відшкодування витрат на соціальні послуги здійснюється за двома основними напрямками:

- догляд вдома;
- натуральна допомога.

Догляд вдома

Постраждалий на виробництві самостійно обирає спосіб отримання соціальної послуги догляду вдома: або шляхом укладання договору з особою (юридичною / фізичною), яка надає такі послуги, або шляхом виплати щомісячної грошової компенсації за надання соціальної послуги догляду вдома членом сім'ї (іншою особою).

У разі здійснення догляду вдома членом сім'ї (іншою особою) потерпілому щомісяця надається компенсація за надання:

- постійного стороннього догляду;
- спеціального медичного догляду;
- побутового обслуговування.

Розміри щомісячної грошової компенсації:

- мінімальна заробітна плата, якщо визначено потребу в спеціальному медичному догляді (з 01.04.2024 – 8000 грн);
- половина розміру мінімальної заробітної плати, якщо визначено потребу постійному сторонньому догляді (з 01.04.2024 - 4000 грн);
- чверть розміру мінімальної заробітної плати, якщо визначено потребу в побутовому обслуговуванні (з 01.04.2024 – 2000 грн).

Потреба в конкретному виді догляду визначається:

висновком лікарсько-консультативної комісії (ЛКК),

та/або медичним висновком про здатність до самообслуговування та потребу в сторонній допомозі,

та/або випискою з акта огляду медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) (довідкою до такого акта огляду),

та/або індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю (ІПР) (у разі її складення).

Важливо!

Якщо потерпілому визначено потребу у спеціальному медичному догляді, постійному сторонньому догляді та побутовому обслуговуванні, щомісячна компенсація по кожному з них може надаватися одночасно.

Натуральна допомога

Потерпілим внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання може щомісячно компенсуватися вартість санітарно-гігієнічних засобів, продуктів харчування, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності.

Компенсація надається як частина розміру мінімальної заробітної плати, в залежності від виду натуральної допомоги, на підставі переліку заходів, що визначається соціальним менеджером після проведеного обстеження.

При цьому компенсація може надаватися на всі визначені засоби одночасно.

Хто визначає потребу у наданні соціальних послуг

Оцінювання потреб потерпілих, інформацію про яких передано органами Пенсійного фонду України уповноваженими органами місцевої влади, проводиться соціальним менеджером/фахівцем із соціальної

(Продовження. Початок на 4-й стор.)

роботи/соціальним працівником, який складає акт оцінки потреб сім'ї/особи (за затвердженою формою), враховуючи відомості, зазначені у висновку ЛКК та/або медичному висновку про здатність до самообслуговування та потреби в сторонній допомозі, та/або виписці з акта огляду МСЕК (довідки до такого акта огляду), та/або в ІПР

(у разі її складення) та заповнює перелік заходів для розрахунку розміру щомісячної грошової компенсації вартості заходів, необхідних для надання соціальної послуги натуральної допомоги потерпілому.

Важливо!

Соціальна послуга догляду вдома та соціальна послуга натуральної допомоги можуть надаватись одночасно.

РОЗМІРИ ВИТРАТ НА ПОХОВАННЯ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З ЦИМ РИТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ У РАЗІ СМЕРТІ ПОТЕРПІЛОГО ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ АБО ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ

У разі смерті працівника, який загинув на виробництві або помер у лікарні під час лікування отриманої на виробництві травми, Пенсійний фонд України здійснює відшкодування витрат на поховання та пов'язаних з цим ритуальних послуг члену сім'ї застрахованого чи іншій особі, яка здійснила поховання потерпілого.

Відшкодування здійснюється на підставі документів (довідок, рахунків тощо), що підтверджують відповідні витрати.

По страхових випадках, за якими право на страхову виплату виникло починаючи з 15.11.2023 витрати здійснюються в розмірах, визначених постановою правління Пенсійного фонду України від 30.08.2023 № 34-1 "Про розмір, процедуру проведення та обліку витрат на поховання та пов'язаних

з цим ритуальних послуг у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання", зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 18.09.2023 за № 1638/40694 із змінами і доповненнями, внесеними постановою правління Пенсійного фонду України від 25.09.2023 № 39-1.

При цьому, гранична сума витрат на поховання та пов'язаних з цим ритуальних послуг у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання встановлена у розмірі 10 406 грн, в тому числі: витрати на саме поховання – 3 315 грн, предмети ритуальної належності – 1 900 грн, релігійні традиції – 1 491 грн, намогильні споруди – 3700 грн.

Які підстави для відмови уповноваженим органом у здійсненні страхових виплат і наданні соціальних послуг?

Уповноважений орган управління відмовляє у здійсненні страхових виплат і наданні соціальних послуг застрахованому, якщо:

- 1) потерпілий вчиняв дії, а також бездіяльність (приховування захворювань, невиконання рекомендацій лікаря), що сприяли настанню страхового випадку;
- 2) роботодавець, інші органи, які беруть участь у встановленні страхового випадку, або потерпілий надали уповноваженому органу управління завідомо неправдиві відомості про страховий випадок;
- 3) застрахована особа вчинила умисне кримінальне правопорушення, що призвело до настання страхового випадку.

Також, уповноважений орган управління відмовляє у здійсненні страхових виплат і

наданні соціальних послуг застрахованій особі, якщо нещасний випадок згідно із законодавством не визнаний пов'язаним з виробництвом.

Як довго мають зберігатися документи щодо атестації робочих місць на підприємстві?

Відповідно до пункту 9 Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 1992 року № 442, пунктів 6.8 та 6.9 Методичних рекомендацій для проведення атестації робочих місць за умовами праці, затверджених постановою Міністерства праці України від 01 вересня 1992 року № 41, матеріали атестації робочих місць є документами суворої звітності і зберігаються на підприємстві протягом 50 років.

ІНСТРУКЦІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ — КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР БЕЗПЕКИ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ

Інструкції з охорони праці розробляються для всіх посад та надаються для ознайомлення працівникам. Кожній інструкції присвоюється назва і скорочене позначення (код, порядковий номер).

У назві інструкції стисло вказується, для якої професії або виду робіт вона призначена. В інструкціях зазначаються загальні положення щодо охорони праці, організаційні та технічні вимоги безпеки, які визначаються на основі:

- законодавства України про працю та охорону праці, стандартів, правил, інших нормативних та організаційно – методичних документів з охорони праці;
- наявних і ймовірних небезпек, які потенційно можуть призвести до травмування, погіршення стану здоров'я чи смерті людини під час трудової діяльності, завдати шкоди майну або навколишньому середовищу;
- аналізу документів з охорони праці стосовно відповідного виробництва, професії (виду робіт);
- характеристики робіт, що виконуються працівником конкретної професії відповідно до її кваліфікаційної характеристики;
- вимог безпеки до технологічного процесу, виробничого устаткування, інструментів і

пристроїв, що застосовуються під час виконання відповідних робіт, а також вимог безпеки, що містяться в експлуатаційній та ремонтній документації і в технологічному регламенті з виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для конкретної професії (конкретного виду робіт) як при нормальному проходженні технологічного процесу, так і при відхиленнях від оптимального режиму, визначення заходів та засобів захисту від них, вивчення конструктивних й експлуатаційних особливостей та ефективності використання цих засобів;

- аналізу обставин і причин найбільш ймовірних аварійних ситуацій, нещасних випадків і професійних захворювань, характерних для конкретної професії (конкретного виду робіт);
- вивчення успішного досвіду організації безпечної праці та виконання відповідних робіт, визначення найбезпечніших методів і прийомів їх виконання.

Такий підхід сприяє створенню здорового та безпечного робочого середовища для всіх працівників, підвищує їхню професійну компетентність та сприяє уникненню нещасних випадків на роботі.

ДО УВАГИ РОБОТОДАВЦІВ ТА ЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ!

✔ Право громадян на страхові виплати виникає з настанням страхового випадку в період роботи (включаючи час випробування та день звільнення), зайняття підприємницькою та іншою діяльністю. Страхові виплати по листках непрацездатності здійснюються у разі, якщо звернення за їх призначенням надійшло не пізніше шести календарних місяців з дня відновлення працездатності.

✔ Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності залежить від страхового стажу застрахованої особи.

✔ Страхові виплати за страховими випадками, які настали до ліквідації (реорганізації) підприємств, установ та організацій, здійснюються застрахованим особам правонаступником.

✔ Шановні буковинці! Пам'ятайте, отримуючи заробітну плату, з якої не сплачений єдиний соціальний внесок, ви позбавляєте себе права на соціальні виплати.

✔ Шановні підприємці! Сплачуючи щомісячно єдиний соціальний внесок у розмірі, не меншому за мінімальний, ви забезпечите собі право на належні соціальні виплати.

✔ Члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах, можуть добровільно застрахуватися від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності.

✔ Головне управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області звертає увагу керівників підприємств, установ, організацій та підприємців на недопустимість виплати заробітної плати «в конвертах». Не прирікайте своїх працівників на соціальну незахищеність.

Видавець – Головне управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області
Наша адреса: площа Центральна, 3, м. Чернівці, 58002. Телефон: (0372) 51-69-20.
e-mail: info@cv.pfu.gov.ua Наклад: 1250 прим.